

Nč 395
1964.

K ČS

E 272/1964

9640489,1

COBISS

SLOVANSKA
GOSPOSKA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TITOVIH ZAVODOV LITOSTROJ

LETO III.

LJUBLJANA, V ZAČETKU MAJA 1964

ŠTEVILKA 1

Lani manj nesreč in več bolniških dni

POROČILO O NESREČAH PRI DELU ZA LETO 1964

Rezultati, ki smo jih zabeležili na področju HTV službe v letu 1963, so v celoti nekoliko boljši kakor lani. Kljub temu, da smo imeli znatno manj nesreč glede na prejšnje obdobje, nas to nika-
kor ne sme zapeljati, saj so bile poškodbe v povprečju težjega

značaja, kar je razvidno iz števila bolniških dni.

Objavljamo najvažnejše statistične podatke v zvezi z nesrečami pri delu za vse podjetje in za proizvodne enote v primerjavi z nekaterimi podatki za leto 1962.

Iz razpredelnice (kolona 2) je razvidno, da se je stalež zaposlenih dvignil v vseh proizvodnih enotah, razen PE HS in PE OO. Največ novih sodelavcev je v sektorskih enotah, predvsem v TKB in PPB, medtem ko je med proizvodnimi enotami dotok novih sodelavcev največji v PE MO.

V koloni 3 je opaziti, da so nesreče močno porastle v PE PK in prav tako v sektorjih, dočim se je število nesreč v ostalih proizvodnih enotah zmanjšalo.

Kako težke so bile posamezne nesreče, pa je razvidno iz kolone četrte. V PE MO se je število nesreč sicer zmanjšalo za 36 primerov. Število bolniških dni pa je povečano od lanskega leta za 431 dni. Največji odstotek povečanja števila bolniških dni je v vseh sektorjih, kjer se je število bolniških dni dvignilo od lanskega leta za 357 na 1226, kar dokazuje, da se v naših sektorjih še vse premalo govori o varnem delu. V vseh ostalih proizvodnih enotah pa se je število bolniških dni nekoliko zmanjšalo, razen v PE PK, kjer se je dvignilo iz 866 na 1151 dni.

Če vzamemo število zaposlenih po proizvodnih enotah in število nesreč bomo ugotovili, da je največ ponesrečenih v PE PK — 42,2 odstotka, nato v PE MO — 36,8 odstotka. PE DT — 25,00, PE HS — 18,8, PE OO — 17,5, PE SN — 16,1 in v sektorjih 5,65 odstotka, kar je razvidno iz kolone 5.

Zaradi nesreč pri delu je bilo v letu 1963 izgubljenih 165.678.320 dinarjev. Prikaz izgubljenih finančnih sredstev je razviden iz kolone 8. Pri izračunu smo upoštevali povprečno vrednost tovarniške ure, pomnoženo s številom bolniških dni.

Služba HTV meni, da so obratni delavski sveti zelo malo razpravljali o vprašanju zaščite delavcev in lahko rečemo, da niso dobili niti enega predloga niti kritike za njihovo delo. Glede na ogromna izgubljena sredstva za-

Nesreče pri delu

Smrtnih nesreč v letu 1962 in 1963 ni bilo

število nesreč pri delu je bilo leta 1962	863	leta 1963	679
število nesreč na poti v službo in nazaj je bilo predlanskim leta 1962 je bilo torej skupno nesreč	96	leta 1963	72
	959	leta 1963	751

Izgubljeni delovni dnevi

	1962	1963
	9371	9957
povprečno število zaposlenih na eno nesrečo odpade bolniških dni	3267	3445
na sto zaposlenih odpade bolniških dni v %	9,7	13,25
odstotek izgubljenega časa zaradi nesreč	28,8	28,9
	0,89	0,83

Število nesreč se je v primerjavi z letom 1962 zmanjšalo za 208 primerov ali 21,5 %, medtem ko se je število bolniških dni neko-

liko zvišalo. To pomeni, da smo imeli manj nesreč, vendar so bile te težjega značaja. Povečalo pa se je tudi število zaposlenih.

Nesreče po proizvodnih enotah

PE	Število zaposlenih	Število nesreč	Število bolniških dni	Število nesreč glede na stalež odstotek	Število bolniških dni na 1 nesrečo	Število bolniških dni na 1 zaposl.	Izgubljena fin. sredstva
1	2	3	4	5	6	7	8
MO	821	304	3586	36,8	11,79	4,36	59.671.040
PK	223	94	1151	42,2	12,25	5,15	19.152.640
HS	378	71	1096	18,8	15,43	2,88	18.237.440
SN	372	60	654	16,1	10,90	1,76	10.882.500
DT	283	71	633	25,0	8,90	2,24	10.533.080
OO	619	108	1571	17,5	14,54	2,77	26.141.380
ostali	759	43	1226	5,65	29,40	1,68	21.066.240
tovarniško povprečje	3445	751	9957	21,9	13,25	2,89	165.678.320

radi velikega števila nesreč pri delu mislimo, da bodo morali obratni delavski sveti, komisije pri sindikalnih podružnicah in tudi vodstva enot posvetiti več pozornosti reševanju problematike HTV. Opozarjajo tudi, da so predpisi v tem pogledu vse zahtevnejši in da bo potrebno v naši praksi marsikaj spremeniti.

Poškodbe po delih telesa

Delavci se najpogosteje poškodujejo na očeh (185 primerov je

takšnih nesreč), dalje na prstih (desne roke — 125, leve roke — 116) in na nogah. Že vrsto let je največje število poškodb prav na teh delih telesa, česar pa nam še vedno ni uspelo izboljšati.

Vzrok temu so verjetno nekoliko nekvalitetna osebna varstvena sredstva in neupoštevanje varnostnih predpisov. Osebna varstvena sredstva, ki jih uporabljamo v našem podjetju, so izdelana po JUS in so tudi preizkušena. Včasih pa dobimo tudi zaščitna

Nesreče po dnevih v tednu

	MO	PK	HS	SN	DT	OO	Ostali	Skupaj
ponedeljek	56	16	9	12	17	24	9	143
torek	48	13	14	11	12	21	21	126
sreda	47	16	16	8	11	17	8	123
četrtek	52	15	8	12	9	12	4	112
petek	61	16	16	8	11	19	5	136
sobota	37	16	7	8	11	14	10	103
nedelja	3	2	1	1	—	1	—	8

Iz podatkov je razvidno, da se zgodi največ nesreč v ponedeljek (143), nato v petek (136) in če upoštevamo, da delamo le eno soboto v mesecu, je tudi na ta dan precejšnje število nesreč (103).

Po proizvodnih enotah pa je na prvem mestu po že vpisanem kriteriju PE MO, nato PE OO, PE PK in tako dalje.

Ker je v našem podjetju zaposlen predvsem kvalificiran kader, je tudi število nesreč pri njem največje. Ker PE MO zaposluje precej nekvalificirane delovne sile je razumljivo, da se jih pri njih največ poškoduje. Na splošno ugotavljamo, da je visok odstotek nesreč pri kvalificiranem in visoko kvalificiranem kadru posledica neupoštevanja varnostnih predpisov in slabe organizacije dela.

Ker je polno zasedena le prva izmena je razumljivo, da je takrat največ nesreč. Sorazmerno visokemu številu nesreč v drugi in tretji izmeni pa je vzrok v zmanjšani delovni sposobnosti — saj vemo, da so delovni pogoji v popoldanskem in nočnem času nekoliko drugačni.

Največ nesreč je v 6. uri, nato v 7., 5. itd., najmanj pa v 8. uri.

Iz poročila je razvidno število nesreč, bolniških dni ter ostalih statističnih podatkov v zvezi z njimi. Še marsikaj bo treba ukrepati, da se bo stanje izboljšalo. Izvedli smo že razne akcije, med katere spada tudi testiranje starejšinskega kadra. Rezultati so znani.

Veliko s tem izgubljenih finančnih sredstev bi lahko koristneje uporabili za kaj drugega. V državnem merilu grede ta sredstva v milijarde. Zavedati se moramo, da je na tem področju še vse premalo storjenega.

sredstva, ki po izdelavi in materialu ne ustrezajo JUS normam. To pa je le nekaj vzrokov nesreč. Delni vzrok je tudi v tem, da ni več uvajalnih seminarjev za delavce, kjer bi se seznanili z osnovnimi predpisi in načinom zaščite. Menimo, da se morajo ti seminarji prej ali slej zopet uvesti. Predlagamo, da bi pri tem sodelovala tudi obratna ambulanta, ki naj bi prispevala svoj strokovni delež.

Pogosto opazimo kršitev predpisov. Delavci večkrat niso uporabljali osebnih varnostnih sredstev, kar je deloma razvidno tudi iz števila kaznovanih (70). Posamezni delovodje so glede HTV-ukrepov pogosto preveč popustljivi, kar škodi delavcu, enoti ter njim samim. To so pokazali tudi rezultati testiranja starejšinskega kadra.

Število nesreč po starosti

Pri delu se ponesrečijo predvsem mlajši delavci. Kot je razvidno iz tabele se jih je ponesrečilo največ v starosti od 21 do 25 let, in sicer 195 ali 25,3 %, potem do 20 let (106 ali 24,5 %), do 26 let (201 ali 24,1 %) itd. Vzroke za številne poškodbe pri mlajših delavcih je treba iskati predvsem v nepoznavanju varnostnih predpisov, neuporabljanju tehnične in varnostne zaščite, pomanjkanju industrijske prakse, nepravilni prehrani, alkoholizmu in drugje. Na veliko število nesreč vplivajo tudi neurejene stanovanjske razmere. Precej zaposlenih se vozi iz precej oddaljenih krajev, tako da traja njihov delovni čas ne 8, ampak 10, 12 in tudi več ur.

Da bi se stanje v našem podjetju vsaj delno izboljšalo, predlaga služba HTV naslednje:

Usnjena obleka za peskanje s havbo za dovod svežega zraka

1. Takojšnja uvedba seminarjev - uvajalnih (z vsemi referati).
2. V žepnem formatu naj se natisne pravilnik HTV. Dobiti ga mora vsak delavec.
3. Nabaviti za vse zaposlene po dve delovni obleki ali halji (po vzorcu), cena 3200 in 3000 dinarjev.
4. V okviru tovarne naj se organizira pralni servis s takšno kapaciteto, da bi se vse delovne obleke prale v tovarni.
5. Vsak delavec naj nosi poleg emblema še tovarniško značko.

6. Vsa osebna varstvena sredstva naj se uporabljajo namensko. Predlagam tudi, da se ukine za vse delovodje, obratovodje, referente in podobno koriščenje tovarniških zaščitnih sredstev, kakor so: bunde vseh vrst, čevlji, dežni plašči in rokavice. Dobivali naj bi le varnostna očala, zaščitna sredstva za dihalo in sluh, zaščitna pokrivala ter hrano.
7. O vseh rekonstrukcijah, novogradnjah in večjih popravilih morajo po predpisih obvezno javljati službi HTV oziroma pristojnemu inšpektorju dela.
8. Pri novih volitvah naj se postavi komisija HTV pri ODS.
9. Potrdi naj se komisija v zvezi s členom 53 zakona o delovnih razmerjih.
10. ODS naj razpravlja o četrtnem, polletnem, tričetrtnem in letnem poročilu. Služba HTV bo po sprejetju ta poročila redno pošiljala.
11. Proizvodne enote, ki zasedajo prostore v objektu 005, naj obvezno uvedejo še II. in III. izmeno zaradi odstranjevanja ostružkov.
12. V objektu 005 naj se takoj uredi primeren prostor za nudenje pomoči.
13. Ograditi je treba preizkuševališče Dieslovih motorjev zaradi zmanjšanja ropota.
14. Službi HTV naj se dodelijo primernejši prostori.
15. Končno naj se uredi tudi nagrajevanje delavcev našega oddelka.

Šef HTV službe: Vilko Krapež

Tudi to je rekreacija

Televizija in rane na želodcu

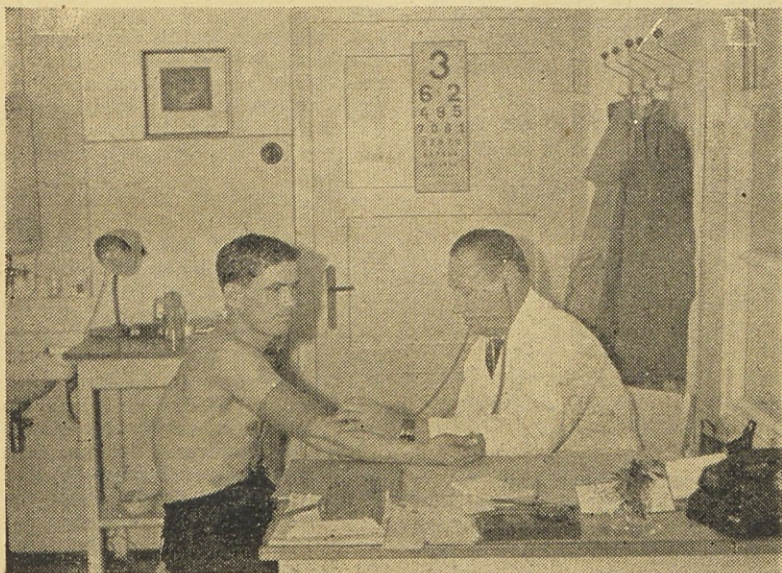
Že dolgo so vedeli, da vplivajo mošnejša doživetja na nastanek in razvoj ran na želodcu, ker je pač duševnost človeka tesno povezana z njegovo telesnostjo.

Nemški zdravniki pa so nedavno objavili rezultate opazovanj o vplivu televizije na zdravje ljudi. Če se pri televizorju dolgočasiš, se zmanjša izločanje želodčne kisline, če pa gledaš vesele

oddaje, izloča želodec več kisline in je tako več nevarnosti za nastanek rane na želodcu. Če torej nočete dobiti rane na dvanajsterniku in si nakopati podobnih težav, se odpovejte sobotnim oddajam Culeta Pokornega. Ostale oddaje pa najbrž ne izzivajo preveč želodčne kisline.

Prva presaditev organa z ene vrste na drugo

Večkrat smo že brali o presajanju organov z enega človeka na drugega. Že tu so se zdravniki srečevali s problemi, ki so bili včasih naravnost nepremostljivi: organ se ni »prijel«, ker ga tkivo ni sprejelo za svojega. Toda še preden so utegnili rešiti te težave, so zdravniki že segli naprej in poskusili presaditi organ s telesa ene vrste na drugo. V ZDA so namreč izvedli prvi poskus presaditve opičje ledvice na žensko. Uspeh je popoln: presajena ledvica se je »vživela« v novo telo in brezhibno funkcionira. Morda se s tem medicini odpira pot v novo obdobje.

Upravnik naše ambulante dr. Ljubimko Mijatović pregleduje bolnika

Naše zdravje v letu 1963

V nekaj besedah bomo pokazali, kako so naši ljudje lani obiskovali našo Obratno ambulanto.

Začnimo s pregledi v Obratni ambulanti.

Ambulantni pregledi

Pregledov v Obratni ambulanti (skupno)	1962	1963	%
	31.218	30.747	97,6

Povprečno število zaposlenih (industrija in neindustrija) v letu 1962 je 3.514, v letu 1963 pa 3.833.

Torej, kljub povečanemu številu delavcev je število pregledov, kakor je razvidno iz zgornje tabele, vedno manjše.

Težko je delati zaključke na podlagi primerjav samo dveh let,

vendar je to kljub temu določen uspeh. Do upadanja pregledov je prišlo tako pri bolnikih, kot tudi pri poškodovancih. Upajmo, da so določeni preventivni ukrepi zmanjšali obolelost; na drugi strani pa uresničevanje zaščitnih ukrepov, število poškodb. Če je temu res tako, bi tudi to leto (1964) morale dati podobne rezultate.

Obolenja in poškodbe 1962 : 1963

	1962	1963	
	10.375	9.104	
bolniki			(manj 1.271)
poškodovanci	2.724	2.409	(manj 315)

Zgornja tabela nam nazorno kaže upad tako obolenj, kakor tudi nezgod v letu 1963. Tabela kaže, da je število bolnikov manjše za 1.271, v primerjavi z letom 1962, poškodovancev pa za 315.

Na vsak način je to uspeh zdravstvene službe v celoti, bodisi kurativne, bodisi preventivne.

V letu 1962. je bilo število zaposlenih 39.651 (mesečno povpreč-

no število zaposlenih krat 12 mesecev). Stalež je dobilo 5.951 za-
varovancev (vsota nesposobnih v vseh 12 mesecih), torej 15 %, do-
čim je v letu 1963 ta odstotek pa-
del za 0,7 %.

To dejstvo bi bilo zelo razve-
seljivo, če se ne bi povečalo šte-
vilo izgubljenih delovnih dni, ka-
kor kaže naslednja tabela.

Izgubljenih delovnih dni (industrija)

izgubljenih del. dni	1962	1963	
	44.683	49.831	

Povprečno število zaposlenih v industriji v letu 1962 je bilo 3.310, izgubljenih delovnih dni pa 44.683, kar pomeni, da je bilo izgubljeno na enega zaposlenega litostroja-
na povprečno (v l. 1962) 13,4 dni, v letu 1963 pa 14,4 ali en dan več, v povprečju.

Povečanje v povečanju za en dan pride zaradi povečanja pov-
prečja pri bolezni, dočim je pri poškodbah povprečje manjše, kar kaže določen uspeh v borbi za preprečevanje poškodb.

Število poškodb se je v letu 1963, v primerjavi z letom 1962,

Nesposobni za delo
(industrija)

Zaposlenih	1962	1963
	39.651	41.339
Nesposob.	5.951	5.911
%	15 %	14,3 %

Poškodbe
(industrija)

Št. poškodb	1962	1963
	2.724	2.409
Št. izgub. delov. dni	13.046	13.311

zmanjšalo za 315, kar je zelo raz-
veseljivo. V istem času se je po-
daljšalo zdravljenje poškodb v
povprečju za 0,7 % dneva. Težko
je ugotoviti ali je do tega prišlo
zaradi težjih poškodb v letu 1963,
kot v letu 1962 ali pa je bil kri-
terij ocenjevanja v tem letu mi-
lejši.

1. Število obolelih in poškodo-
vanih se je v letu 1963 občutno
zmanjšalo v primerjavi z letom
1962, bolezni za 1.271, poškodb za
315, kar kaže na določene začet-
ne uspehe zdravstvenega varstva
v celoti.

2. Kljub manjšemu številu obo-
lelih in poškodovanih se je šte-
vilo izgubljenih delovnih dni po-
večalo (zaradi bolezni za 4.883, za-
radi poškodb za 265 dni).

3. Zaradi bolezni in poškodb iz-
gubi vsak litostroječan povprečno
14,5 delovnih dni, kar predstavlja
povprečni letni dopust.

4. Obstoja očitno nesorazmerje
med zmanjšanjem števila obole-
lih in poškodovanih v tem letu
na eni, ter povečanjem izgube
delovnih dni na drugi strani.

5. Reševanje problema tega ne-
sorazmerja je akutna naloga na-
še zdravstvene službe v bližnji
budočnosti.

Upravnik Obratne ambulante
dr. Ljubimko Mijatović